

Prof. MUDr. Jan Petrášek, DrSc., osmdesátníkem

8. září 2009 se dožívá osmdesáti let prof. MUDr. Jan Petrášek, DrSc. Narodil se ve Vrátně u Českých Budějovic, ale během druhé světové války se rodina přestěhovala do Třeboně. Ta mu přirostla k srdci, dosud v ní tráví každoročně řadu dnů. V roce 1948 absolvoval v Třeboni gymnázium, poté byl přijat ke studiu na Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, které ukončil v roce 1953. Již jako medik pracoval v laboratořích 3. interní kliniky pod vedením profesora Jiřího Šonky. Databáze PubMed uvádí jako jeho první publikaci v Časopise lékařů českých práci „Acetylační test v diagnostice hypertyreózy“ z roku 1955. Po promoci nastoupil jako sekundární lékař do nemocnice v Českém Krumlově, působil krátce i jako obvodní a závodní lékař v Horní Plané a ve Větrní. V roce 1956 se přihlásil do konkursu na místo sekundárního lékaře 3. interní kliniky (tehdejší Fakultní nemocnice II); této interní klinice zůstal věrný po celý život.

V roce 1964 obhájil kandidátskou práci na téma „Klinický význam některých metabolitů katecholaminů“. V roce 1969 se stal odborným asistentem kliniky, v roce 1972 obhájil habilitační práci na téma „Současné možnosti klinické diagnostiky a léčby feochromocytomu“, a v roce 1975 byl jmenován docentem vnitřních nemocí. Doktorskou práci, rovněž s tématem feochromocytomu, obhájil v roce 1981 a v roce 1983 byl jmenován profesorem pro obor vnitřních nemocí. Dlouhá léta byl zástupcem přednosta kliniky, prof. Vladimíra Pacovského, a zastával řadu pedagogických funkcí na tehdejší Fakultě všeobecného lékařství.

Nejprve se plně věnoval endokrinologii. Publikoval desítky článků v českých periodikách, zejména s J. Dubovským, byl ale i prvním autorem práce o klinickém významu exkrece katecholaminů, která se spoluautorstvím prof. Charváty vyšla anglicky v roce 1966 v časopise Endokrinologie. Byl také členem výboru Československé endokrinologické společnosti. V paměti všech žáků je však spojován především s kardiologií. Vždy se zajímal o techniku v medicíně, a to ho přivedlo k oboru, který se v 60. letech rozvíjel opravdu bouřlivě. Teprve se rodila možnost intenzivní péče, pojem diferencované péče byl ještě neznámý. Zaujala ho myšlenka koronárních jednotek a v roce 1970 se významně podílel na vzniku jedné z prvních koronárních jednotek v Československu. Zkušenosti čerpal i ze zahraničních pobytů v Dánsku a Německu. V roce 1976 získal v Německu první zkušenosti s echokardiografií a na 3. interní klinice vybudoval první echokardiografickou laboratoř. Vydal první české publikace v tomto oboru. Vytvořil na klinice funkční kardiologickou

skupinu; jeho nejbližšími spolupracovníky byli prof. František Kölbel a primářka koronární jednotky 3. interní kliniky MUDr. Jitka Šimonová. Podílel se na vzniku katetrizační laboratoře, kde byly provedeny jedny z prvních koronarografií a vůbec první endomyokardiální biopsie u nás. K žákům prof. Petráška patří především prof. Jaromír Hradec, prof. Michael Aschermann, doc. Jiří Král a další lékaři kardiologické skupiny kliniky.

V první polovině 80. let se prof. Petrášek stal vedoucím redaktorem Časopisu lékařů českých. Časopis redigoval nepřetržitě od 23. čísla 122. ročníku, tj. od poloviny roku 1983 až do konce roku 2001. V této funkci plně osvědčil svůj široký medicínský i všeobecný rozhled, který spolu s neobyčejnou pracovitostí a pečlivostí, pověstnou „ušlechtilou byrokracií“, zajistil časopisu vysokou obsahovou i formální úroveň, za kterou byl po právu oceněn medailí Jana Evangelisty Purkyně. Byl šéfredaktorem přísným, vědomým si hodnoty prvního a nejdéle vycházejícího českého odborného lékařského časopisu, tohoto „rodinného stříbra“ české medicíny.

V této době se prof. Petrášek také začal věnovat recenzování dalších odborných medicínských publikací. Lze si jen těžko představit desetitisíce a možná statisíce stran, které nejen přečetl, ale i přiblížil budoucím čtenářům. Na tuto práci později navázal jako editor mnoha desítek knih a odborný konzultant nakladatelství Grada a Galén. Také díky této práci je jedním z mála lékařů-internistů, kteří si zachovali široký rozhled v oblasti celé medicíny.

Jako systematický přednášející byl profesor Petrášek oblíbený, jako přísný examinátor obávaný, v každém případě jako pedagog zapůsobil na několik generací internistů. Svým celoživotním působením ovlivnil kardiologii nejen na 3. interní klinice a Všeobecné fakultní nemocnici, ale i v „celočeském“ měřítku, což bylo po právu oceněno čestným členstvím České kardiologické společnosti, uděleným v tomto roce. Byl také propagátorem sesterského vzdělávání v kardiologii, zvláště na koronární jednotce, a řadu sester k dalšímu vzdělání podnítil. Přesto vidíme jeho největší zásluhy na poli odborné lékařské literatury, kde odvedl a stále ještě odvádí množství práce na jednoho člověka vskutku neuvěřitelné.

Přejeme panu profesorovi do dalších let hlavně hodně zdraví.

Prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc., a MUDr. Petr Sucharda, CSc.,
3. interní klinika VFN a 1. LF UK, Praha